

Attityder till bilpoolanvändning i europeiska städer

Originalvetenskaplig publikation: Shared mobility opporTunities And challenges foR European citieS (STARS) - www.stars-h2020.eu

Sammanfattning av Erika Ramos och Cecilia J. Bergstad

Introduktion

En bilpool är en delnings- och medlemstjänst som finns tillgänglig för alla körkortsinnehavare i många städer och samhällen. De första bilpoolerna uppstod runt om i Europa för 50-60 år sedan. I Sverige har det funnits så kallade bilkooperativ sedan mitten av sjuttioalet. Dessa ingår numera i det bredare bilpool-begreppet. Bilpooler kan drivas av både privata, kooperativa eller kommersiella aktörer. Gemensamma drag är att man som medlem får tillgång till olika typer av fordon utplacerade på givna platser (antingen en specifik parkeringsplats eller inom ett större område), dessa är bokningsbara (oftast via en app/hemsida) och delas med andra medlemmar. Det är viktigt att notera att en resa via en bilpool inte delas med andra användare (sk. samåkning), endast fordonen delas med andra, som använder dem vid andra tidpunkter.

Syfte

Syftet med undersökningen var att studera vilka åsikter, attityder och beteenden som påverkar människor att använda bilpool. Finns det skillnader mellan användare och icke-användare av bilpool gällande transportbeteende? Vilka grupper reser mest miljövänligt? Vilken typ av bilpooltjänst används mest i olika städer och i olika länder? Vilka skillnader finns mellan olika typer av bilpooltjänster och hur påverkar dessa människors beteenden?

De här frågorna är mycket komplexa och innefattar många olika faktorer. Studien har genomförts av en multidisciplinär grupp av forskare i samarbete med företrädare för bilpoolsorganisationer och bilindustriföreträdare. Studien är också en del i ett större forskningsprojekt finansierat av EU (H2020 grant nr 769513) och syftet är att förstå, beskriva och predicera sociala, psykologiska och ekonomiska faktorer som påverkar bilpoolsanvändning.

I den här rapporten fokuserar vi på några centrala frågor i projektet. Finns det skillnader mellan användare och icke-användare av bilpooler gällande transportbeteenden? Vilka grupper reser mest miljövänligt?

Mer specifikt sökte vi efter mönster baserat på deras attityder, politiska åsikter, personliga normer, miljömedvetenhet, hur ofta de reser och vilken typ av färdmedel de använder. Syftet var att identifiera om det går att urskilja typiska ”mobility styles”, dvs. grupper av resenärer med liknande åsikter och resmönster.

Data och metod

Undersökningen leddes av oss på Psykologiska institutionen i samarbete med LORE vid Göteborgs universitet och Politecnico di Torino i Italien (koordinator av STARS). Undersökningen genomfördes under våren och försommaren (april-juni) 2018 och riktade sig till sex europeiska länder (Belgien, Frankrike, Tyskland, Italien, Spanien och Sverige). Enkäten översattes först till engelska och sedan till det lokala språket.

Rekrytering av respondenter skedde på olika sätt. I Sverige användes LOREs medborgarpanel som i ett tidigare utskick besvarat frågor om medlemskap i bilpool. Urvalet bestod av de som svarat att de är eller tidigare har varit med i bilpool samt en grupp icke-användare boende i Stockholm, Malmö och Göteborg. Totalt nåddes 3400 av utskicket och svarsfrekvensen var ca 85%. Den italienska versionen av enkäten besvarades dels av icke-användare från en representativ panel med 3170 deltagare och distributionen till

bilpoolsanvändare gjordes av fyra biloperatörer (BlueTorino, Car2Go, Enjoy and Ubeeqo). Rekryteringen i de andra länderna skedde huvudsakligen via STARS hemsida, Twitter och e-post till projektets partners som spred undersökningen vidare i sina kontaktnät. Totalt erhöles användbar data från 6289 personer från olika länder, varav 2594 var icke-användare och 3695 var användare av bilpool.

Frågorna i undersökningen handlade om attityder till bilpool, attityder till miljö, beskrivning av dagliga resor, sociala normer och politiska åsikter. Deltagarna fick, på en 7-gradig skala, ange i vilken grad de höll med om olika påståenden, till exempel:

- Det vore lätt för mig att lära mig att använda bilpool.
- Biltrafiken i min stad orsakar allvarliga luftföroreningsproblem
- Människor som är viktiga för mig förväntar sig att jag reser miljövänligt.

Resultat

Fem olika grupper av användare och resmönster hittades:

Användare av bilpool:

Resmönster 1 – Multi-färdmedel och ambivalent (Multi-fm Amb) (18.7%)

Resmönster 2 – Bil-fokuserade Amb (Bil-f Amb) (35.5%)

Resmönster 3 – Aktiva och kollektivtrafik Grön (Akt-kollektiv Grön) (45.8%)

Icke-användare av bilpool:

Resmönster 4 – Bil-fokuserade (Bil-f) (43.3%)

Resmönster 5 – Bil-flexibel Grön (Bil-flex Grön) (56.7%)

	<i>Multi-fm Amb (18.7%)</i>	<i>Bil-f Amb (35.5%)</i>	<i>Akt-kollektiv Grön (45.8%)</i>	<i>Bil-f (43.3%)</i>	<i>Bil-flex Grön (56.7%)</i>
Attityder	Stark Positiv	Medium Positiv	Medium Positiv	Negativ	Medium Positiv
Politiska åsikter	Central/låg grön	Central/hög grön	Vänster/hög grön	Central/låg grön	Vänster/hög grön
Personliga normer	Medium	Stark	Stark	Medium	Mycket stark
Miljömedvetenhet	Medium	Hög	Hög	Medium	Mycket stark
Resor	Multimodal	Bil	Aktiv/Kollektivtrafik	Bil	Mindre resor

Avslutande diskussion

Den mest flexibla gruppen av bilpoolanvändare var *Multi-färdmedel och ambivalent*, de är dock den minsta gruppen av användare (18.7%, se tabell). *Bil-flexibel Grön* är inte bara den mest pro-miljöorienterade gruppen utan också den grupp som reser minst. *Bil-fokuserade Amb* är politiskt och socialt orienterade mot miljöfrågor, samtidigt använder de sina privata bilar i hög utsträckning.

En slutsats som resultaten pekar på är att bilpoolstjänster kan vara ett alternativ till människor som använder olika färdmedel, men det innebär inte nödvändigtvis att människor avstår från sina privata bilar eller minskar resandet med bil.

Sammantaget hade deltagarna positiva attityder gentemot bilpool, förutom de som tillhörde gruppen *Bil-fokuserade*, som generellt hade en hög användning av privat bil och i genomsnitt de minst gröna politiska åsikterna.